

Dit lille barns sprog

Til forældre til børn 0 – 3 år

VIBORG
KOMMUNE

Denne pjece er udarbejdet af
sundhedsplejen og talehøreksulenterne i
Viborg Kommune

Dit lille barns sprog.

Dit barn er født med lyst og evne til at kommunikere – med øjnene, med kroppen og med talesproget. Det er derfor vigtigt, at du som forælder hjælper dit barn med at tilegne sig sproget. Sproget kommer med andre ord ikke af sig selv, men udvikles i samspil med de nære voksne.

Som forælder er du den vigtigste rollemodel for dit barn! Det lille barn får sine sproglige erfaringer om sig selv og verden gennem oplevelser, handlinger og samtaler med de nære voksne.

At lytte

Det vigtigste i samværet med dit barn er, at barnet kan se og mærke, at du er fuldt og helt til stede. Sørg for ro og uforstyrret-hed omkring jer – sluk fjernsynet, læg mobilen væk.

Se på barnet, når I taler sammen. Hold pauser – derved giver du dit barn tid og ro til at lytte til det, du siger, og til eventuelt at svare dig.

Dit barn svarer dig – med fagter, bevægelser, mimik eller med ord og sætninger afhængigt af dets alder og sproglige udviklingstrin.

Lær dit barn at lytte ved at skabe fælles opmærksomhed. Det kan for eksempel være at I lytter til fuglenes pippen, træernes susen, bilen der kommer hjem og andre kendte lyde.

! Vær opmærksom på, hvis dit barn ikke umiddelbart reagerer på lyd. Så er det vigtigt, at henvende sig til en ørelæge – også selvom hørescreeningen ved fødslen var normal. Det er ikke nødvendigt med en henvisning fra egen læge for at komme til ørelægen.

At tale

Allerede som spæd bruger dit barn lyde, mimik og bevægelser til at kontakte sin omverden.

Vis interesse ved at besvare dit barns signaler positivt og efterligne barnets mimik og lyde.

Det lille barn forstår meget mere, end det selv kan udtrykke. Brug derfor hverdagen til at snakke om, hvad I laver, hvad tingene hedder, og hvad du tænker – også selv om dit barn endnu ikke kan svare dig.

Barnet har brug for mange gentagelser for at få ord og handling til at hænge sammen.

Når barnet er 7 – 9 måneder kan det begynde at dele fælles opmærksomhed med den voksne. I kan sammen kigge eller pege på en bestemt ting eller person og snakke om den.

Når barnet lærer nye ord, har det brug for at opleve og erfare med alle sine sanser. Dit barn skal se, smage, lugte, høre, føle og gøre, så ordet på den måde får en betydning.

I skal ikke blive bekymrede over grammatiske fejl eller udtalevanskeligheder.

Det vigtigste er, at barnet oplever, at det bliver forstået, og at der er et formål med at sige noget.

Ret aldrig, men giv i stedet positive tilbagemeldinger, der viser, at du har forstået. Gentag og udvid det, barnet siger, men med den rigtige udtale

“ Barn: Mig bil
Forælder: Ja, du kører med bil

At lege

Når du leger med dit barn, er det vigtigt at have det sjovt sammen og at se verden med barnets øjne.

At lege stimulerer fantasien og forestillingsevnen og det er med til at udvikle sproget. Det er en god ide, at lege noget I har oplevet sammen – for eksempel putning, bilvask, kaffeselskab eller indkøb.

Følg barnets initiativer, men byd også selv ind med noget, der kunne ske i legen.

At synge

At synge og lege med rim og remser udvikler også sproget. Det er med til at udvikle barnets opmærksomhed på sprogets lyde. Dette er vigtigt, når barnet senere hen skal lære at læse.

At synge sammen er hyggeligt og sjovt – og man kan ikke tænke på alt muligt andet imens.

At læse

At læse historie sammen er en rar og hyggelig situation. Men det er vigtigt, at vælge en bog, der passer til barnets alder.

! Sid tæt sammen. Se i bogen, tal om billederne og fortæl gerne (snakke-læs) frem for egentlig at læse højt – lad barnet være med til at fortælle og ”forudsige”, hvad der mon sker på næste side!

Læs bøger med enkle tekster og gode billeder.
Barnet elsker ofte at læse den samme bog mange gange, og måske vil barnet senere "læse" historien for dig.

Digt selv rim, remser og små historier sammen med barnet, men brug også gode gamle rim, du måske husker fra din egen barndom.

! Sprog udvikles kun sammen med andre mennesker, så vær derfor opmærksom på at begrænse den tid, dit barn bruger på at se TV og spille Ipad alene.

Når barnet ser TV eller spiller Ipad, hører det kun sproget, men bruger det ikke. Det som barnet ikke lige forstår, bliver ikke forklaret.

Hvis du derimod ser TV eller spiller Ipad sammen med dit barn, kan I tale om det der sker.

Hvornår skal jeg være bekymret?

Forsinket sprogtilegnelse kan komme til udtryk på mange forskellige måder. Eksemplerne herunder kan være tegn på dette:

Hvis dit barn på:

- Ca. 6 mdr. ikke: reagerer på lyd, vender hovedet efter lyden eller pludrer.
- Ca. 12 mdr. ikke peger...
- Ca. 18 mdr. ikke bruger ord eller forstår enkle instruktioner – eller ikke reagerer på sit eget navn
- Ca. 3-3½ år ikke siger sætninger på mindst 3 ord og virker, som om det ikke forstår, hvad du siger til det.

(Kilde: Barnets sprog – giv det en hjælpende hånd)

Som forælder er det dog vigtigt at huske, at du kender dit barn bedst. Så hvis du er bekymret, bør du altid kontakte sundhedsplejen, hvis dit barn passes hjemme, eller dit barns dagtilbud og drøfte dine bekymringer med dem.

Lad altid den mindste tvivl komme barnet til gode.

Hvis du gerne vil vide mere:

Helle Iben Bylander & Trine Kjær Krogh: Dit barns sprog

Komiteen for Sundhedsoplysning. Barnets sprog – giv det en hjælpende hånd

Guide: Dit barns sprog 0 – 6 år. For forældre og andre nære voksne. Sprog og leg.

VIBORG
KOMMUNE

For yderligere information:

Teamleder hos PPL,
talehørekonsulent

Birgit Gade
Tlf.nr. 29 40 17 69
Bg1@viborg.dk